

Ny kurs!

Kulturmiljövärden vid stadsutveckling

Hur arbetar du med stöd i PBL för att bevara och utveckla bebyggelse i kulturhistoriskt intressanta miljöer?

19–20 september 2018 • Stockholm

UR KURSENS INNEHÅLL

- Hur ska kommunen arbeta för att kunna ta hänsyn till kulturmiljövärden utan att hindra samhällsutvecklingen?
- Vilka verktyg finns för att ta tillvara kulturarvet i bebyggelsemiljöer?
- Hur utveckla befintliga bebyggda miljöer "varsamt"?
- Hur kan man reglera kulturmiljövärden i detaljplaner?
- Hur utforma beslutsunderlag som skyddar kulturhistoriska värden och befintliga karaktärsdrag i bebyggelsen?
- Var går gränsen för hur mycket fastighetsägaren kan förändra en byggnad eller tomt?
- Hur motivera för politiker att värna om kulturhistoriska värden?
- Hur kan man komplettera kulturmiljöer med modern arkitektur utan att förvanska?
- Aktuella rättsfall – vilka lärdomar går att dra?

KURSLEDARE

Carl-Gustaf Hagander

Tekniskt råd, Mark- och miljööverdomstolen

Hans Antonson

Docent, forskare, chef, KMV forum

Mikael Hammerman

Bebyggelseantikvarie och konsult, KMV forum

Emina Kovacic

Stadsarkitekt och stadsbyggnadschef, Karlshamns kommun

Studia

www.studia.se

Ny kurs!

Kulturmiljövärden vid stadsutveckling

Hur arbetar du med stöd i PBL för att bevara och utveckla bebyggelse i kulturhistoriskt intressanta miljöer?

19–20 september 2018 • Stockholm

Många städer och tätorter i landet växer nu snabbt, vilket innebär att ny bebyggelse och infrastruktur ofta planeras och utvecklas i centrala och kollektivtrafiknära lägen, där redan befintlig bebyggelse finns. I dessa förtättningsprojekt ställs ofta exploateringsintresset mot intresset av bevarandet av natur – och kulturmiljövärden. Frågorna kring hur man ska vikta de olika intressena för att skapa balans mellan utveckling och bevarande kommer ofta upp tidigt i processen.

Den byggda miljön berättar om samhällets utveckling och är ett uttryck för olika tiders ideal och förutsättningar. Byggnaderna omkring oss skapar förståelse för tidigare generationer och skapar identitet för de personer som bor och vistas i dessa miljöer. Enligt PBL är det **kommunen som ansvarar för att bevaka de allmänna intressena i samhällsbyggnadet**, och ska se till så att hänsyn tas till stads- och landskapsbilden och platsens natur- och kulturvärden i all planering och byggande.

Enligt PBL ska ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas, och befintliga karaktärsdrag ska respekteras och tillvaratas. Krav på **hur byggnader, tomter och allmänna platser får utvecklas** finns även reglerat i PBL genom förvanskningförbudet och varsamhetskravet, som tydliggör att byggnader bara kan ändras på så sätt att deras kulturhistoriska värden och kvaliteter tillvaratas.

Kommunens beslut i plan- och bygglovsärenden gör starka avtryck i hur staden formas, för dagens människor och för kommande generationer. Du som tillämpar PBL i kommunen, som t.ex. planhandläggare och bygglovhandläggare, har därmed ett stort ansvar för att **se till så att kulturhistoriska värden skyddas och utvecklas på rätt sätt**, så att målen för en god bebyggd miljö kan uppnås.

Efter denna kurs har du fått ökad praktisk kunskap kring hur du arbetar med stöd i PBL för att bevara och utveckla bebyggelse i kulturhistoriskt intressanta miljöer.

Varmt välkommen till kursen!

Malin Ek Lara

Kursansvarig, Studia

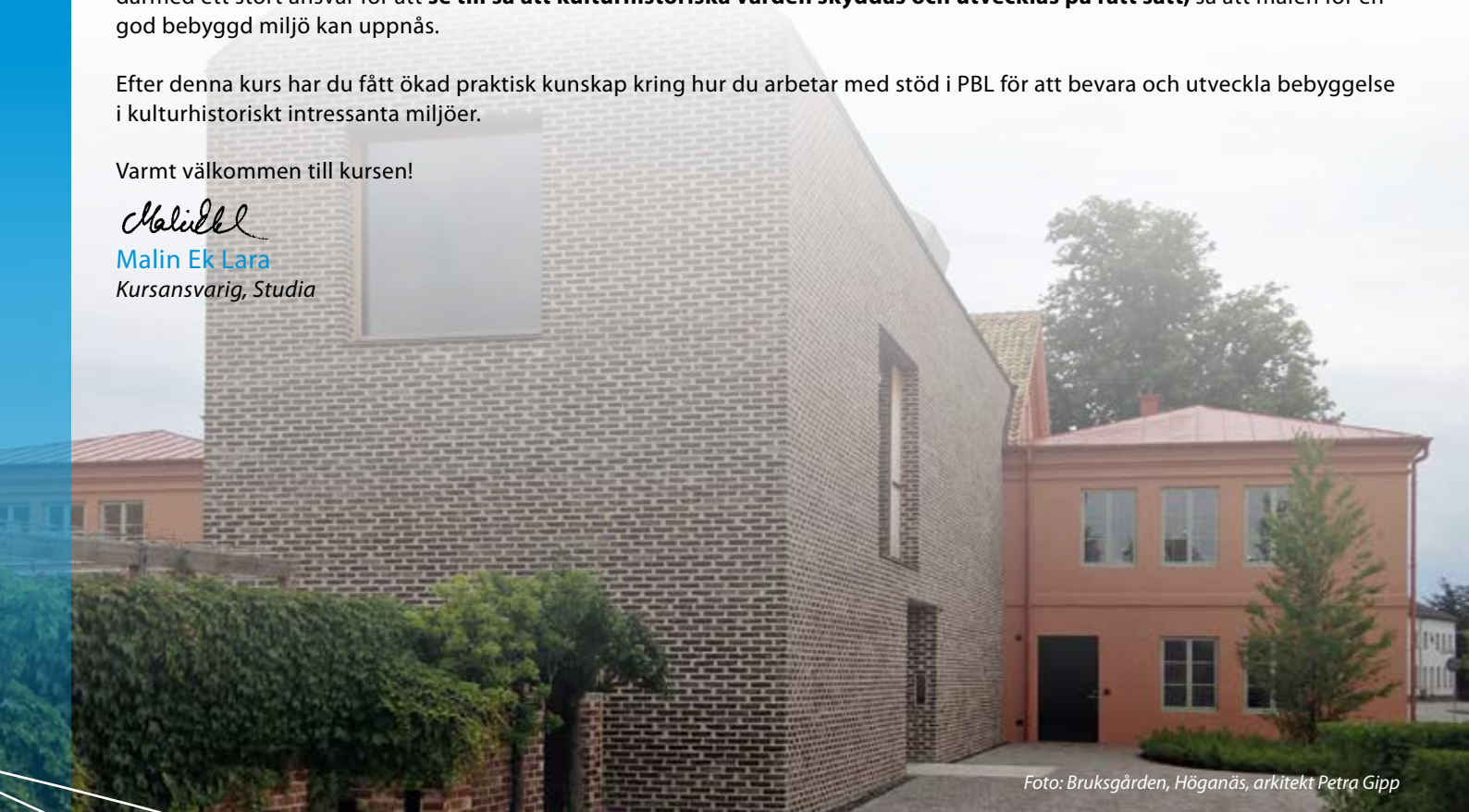

Foto: Bruksgården, Höganäs, arkitekt Petra Gipp

Målgrupp

Kursen riktar sig till dig som hanterar kulturmiljöfrågor i kommunala plan- och byggprocesser, som t.ex. stadsarkitekt, planarkitekt, bygglovsarkitekt, kommunantikvarie och politiker som beslutar om plan- och bygglovsärenden.

Studia

www.studia.se

Program dag 1

Onsdagen den 19 september 2018

09.00 **Registrering och kaffe eller te med smörgås**

09.30 **Vad är kulturmiljö? Hur bidrar det kulturhistoriska värdet till stadens identitet och en mer attraktiv och spännande stadsmiljö?**

- Vad är kulturmiljö och kulturlandskap? Resonemang om begrepp, lagstiftning och definitioner
- Hur kopplar kulturmiljö till hållbarhetsmålen och miljö kvalitetsmålen?
- Vilken inverkan har kulturmiljön på människan vad gäller trivsel, hälsa och identitet?
- Hur och varför kommer kulturmiljöfrågan in i den kommunala planeringen?
- **Gemensam diskussion:** Kulturmiljöfrågor i kommunala plan- och byggprocesser, hur hanteras det idag?

Hans Antonson och Mikael Hammerman, KMV forum

11.00 **Kulturmiljölagens verktyg för att bevara kulturarvet i bebyggelsemiljöer**

- Kulturmiljölagen – vad innebär den?
- När kommer den kommunala planeringen i kontakt med kulturmiljölagen?
- Byggnadsminne och kyrkligt kulturarv vid planering och bygglovprövning
- Fornlämningar – vad innebär detta skydd vid planering och bygglovprövning?

Hans Antonson och Mikael Hammerman, KMV forum

11.40 **Lunch**

12.40 **Kulturmiljöfrågor i samhällsbyggandet – roller och ansvarsfördelning**

- Hur arbetar man med kulturmiljöfrågan på nationell, regional och kommunal nivå?
- Hur ser den demokratiska processen ut vid samhällsutveckling i kulturmiljöer?
- Ansvarsfördelning och roller;
 - Läns museernas roll
 - Länsstyrelsens roll
 - Politikens roll och ansvar
 - Plan- och bygglovhandläggarens roll och ansvar
 - Fastighetsägarens ansvar
- Vem ansvarar för att det görs ordentliga konsekvensanalyser?
- Vem har sista ordet – kommunen, fastighetsägaren, länsstyrelsen eller domstolen?

Carl-Gustaf Hagander

13.30 **Hur beställa relevanta underlag rörande kulturmiljöfrågor, som ger stöd för detaljplanering och lovgivning?**

- Rätt underlag i rätt skede – Vilka typer av underlagsmaterial behövs och när behövs de?
- Hur blir du en bra beställare? Vilka krav bör du ställa på konsulten för att få de underlag du behöver i olika situationer?
- Samverkan mellan kulturvärden och naturvärden – helhetssyn och gemensamma kunskapsunderlag
- Hur kan kunskap om kulturmiljöer kommuniceras till allmänheten och beslutsfattare i tidiga skeden?

Hans Antonson och Mikael Hammerman, KMV forum

14.30 **Eftermiddagsfika**

14.50 **PBL och miljöbalken som verktyg för bevarande av kulturhistoriska miljöer**

- Riksintressen och naturvärden (Natura 2000) – hur värderas naturvärden i relation till kulturmiljövärden?
- Vilka möjligheter ger PBL för att skydda kulturmiljöer?
- Hur arbeta med kulturmiljöfrågan i tidiga skeden (ÖP, fördjupad ÖP och utvecklingsprogram) för att ge bra stöd till kommande detaljplanering och lovgivning?

Carl-Gustaf Hagander

15.30 **Kulturmiljöfrågor i detaljplanering – vilka möjligheter ger PBL att skydda kulturmiljöer?**

- PBL:s intresseavvägning – hur vägs kulturmiljövärden mot andra intressen vid detaljplanering?
- Är områdesbestämmelser ett lämpligt verktyg för att skydda kulturmiljövärden?
- Hur formulera tydliga och rättssäkra planbestämmelser så att de ger skydd, även på lång sikt?
- Vad är varsamhet och vad är inte varsamhet? Hur får man in varsamhetsbestämmelser i planen?
- Vad innebär förbudet mot förvanskning i praktiken?
- Kravet kring att kunna "avläsa bebyggelsens årsringar" – vad innebär detta?
- Hur göra en helhetsbedömning – vilka är de viktiga värdena att bevara?
- Lagstöd för rivningsförbud – hur utforma bestämmelser i detaljplanen i situationer då bebyggelsen inte är "särskilt värdefull" men då länsstyrelsen uttalat sig om att rivning innebär "stor förlust" av kulturmiljön? När är det befogat att sätta rivningsförbud?

Carl-Gustaf Hagander

16.30 **Första kursdagen avslutas**

Studia

www.studia.se

Program dag 2

Torsdagen den 20 september 2018

09.00 Kulturmiljöfrågor i bygglovskedet – var går gränsen för hur mycket fastighetsägaren kan förändra en byggnad eller tomt?

- Hur stora befogenheter har kommunen för att säga nej till privata fastighetsägare som vill utveckla sin fastighet i befintlig bebyggelse, inom kulturmiljöområde?
- Var går gränsen för hur mycket fastighetsägaren kan förändra en byggnad, t.ex. ta upp fönster och göra tillbyggnader?
- Hur mycket förändringar som påverkar kulturmiljövärden har fastighetsägare rätt att göra på den egna tomten?
- Kulturhistoriskt värde, ovarsamt och förvanskande enligt PBL 8:13 och 8:17
- När är det ovarsamt? När är det förvanskande? Vad är det som avgör? Aktuella rättsfall
- Vad innebär varsamhetskravet när det inte finns skydd rent juridiskt?
- Vad är varsamt hanterad nybyggnation eller tillbyggnation inom kulturhistoriskt område?
- Hur formulera dig för tydlighet i lovändanden, t.ex. kring varsamhetsbestämmelser?

Carl-Gustaf Hagander

10.00 Förmiddagsfika

10.20 Kulturmiljöfrågor i bygglovskedet - fortsättning

- Hur skydda kulturmiljöer utan stöd i detaljplanen eller utanför detaljpanelagt område?
 - När kan du avslå ett rivningslov eller neka startbesked vid rivning i kulturhistoriskt värdefull stadsdel? Vad finns det för lagligt stöd?
 - Hur formulera tydliga beslut i dessa situationer?
 - Hur hantera allmän platsmark, där detaljplanen inte har någon reglering?
- Hur ersätter man fastighetsägare vid t.ex. rivningsförbud eller då de ej får utveckla fastigheten på grund av skydd av kulturvärden? Vad finns det för lagligt stöd?

Carl-Gustaf Hagander

11.00 Hur arbeta i praktiken för att säkerställa en bra avvägning mellan bevarande av kulturhistoriskt värde och behovet av stadsutveckling?

- Hur kan kommunen ta ställning till kulturmiljöfrågorna på ett översiktligt plan, som ger god vägledning till detaljplaneringen och lovgivning?
- Vad kan mervärdet som ett kulturvärde ger en miljö, t.ex. i form av mer variation och spänning i staden, innebära i praktiken?
- Bostadsbrist och behov av förtätning – hur påverkar det viktningen av intresset att bevara kulturmiljön?

- Vilka grupper är viktiga att övertyga och motivera kulturmiljövärden för, utöver den vanliga fastighetsägarekretsen?
- Vikten av att förmedla information om kulturmiljövärden med utgångspunkt från de olika gruppernas perspektiv, för att säkerställa att budskapet når fram
- Hur använder vi kulturmiljö som ett värdegrundsbaserat varumärke istället för ett förbud?
- Hur bemöta rädslor kring stigande förvaltningskostnader i samband med framtagande av nödvändiga styrdokument?

Emina Kovacic, stadsarkitekt och stadsbyggnadschef, Karlshamns kommun

11.40 Lunch

12.40 Praktiska exempel från stadsutvecklingsprojekt i Karlshamns kommun

- På vilket sätt kan man arbeta för att kulturmiljövärden ska uppfattas som något positivt vid förvaltning och nybyggnation?
- Hur mycket ska man som kommun gå in och styra fastighetsägarens vilja att utveckla sin egen fastighet?
- Hur förankra frågor rörande kulturmiljövärden i politiken? Hur får man politiker att inse värdet av kulturmiljö?
- Gestaltungsfrågor - hur får vi ny bebyggelse eller tillbyggnader att passa in i miljön?
- Gränsdragningen kring "vad är en kulturmiljö?" – hur arbetar vi inom kommunen för att sätta en gemensam nivå och informera allmänheten om var gränsen går på ett tydligt sätt?

Emina Kovacic, stadsarkitekt och stadsbyggnadschef, Karlshamns kommun

14.30 Eftermiddagsfika

14.50 Slutdiskussion om arkitekturens roll och möjligheter vid stadsutveckling i kulturhistoriskt intressanta miljöer

- Hur kan man arbeta med att komplettera kulturmiljöer med modern arkitektur?
- Förhållningssätt till befintliga kulturmiljöer vid kompletteringar med ny bebyggelse
- Hur skapar vi nya kulturmiljöer till kommande generationer?

Emina Kovacic och Carl-Gustaf Hagander

16.00 Kursen avslutas

Kursledare

Carl-Gustaf Hagander

Tekniskt råd, Mark- och miljööverdomstolen

Carl-Gustaf har tidigare varit länsarkitekt i Södermanlands och Stockholms län samt arbetat på Riksantikvarieämbetet. Han är en av författarna till boken "PBL 2010 - En handbok om nya PBL och samhällsbyggande", den senaste upplagan gavs ut 2016. Han har lång erfarenhet av att utbilda i PBL för olika målgrupper, och är alltid lika uppskattad som föreläsare.

Hans Antonson

Docent, forskare och chef på kulturmiljöföretaget KMV forum

Hans är kulturgeograf och arkeolog och han har arbetat med kulturmiljö- och landskapsfrågor vid en rad myndigheter och han har forskat om detta framförallt inom olika planeringsprocesser inom transportinfrastruktur, kopplat till frågor kring bl.a. tillgänglighet, turism, klimat och hållbarhet.

Mikael Hammerman

Bebyggelseantikvarie och konsult på kulturmiljöföretaget KMV forum

Mikael arbetar som bebyggelseantikvarie med inriktning mot samhällsplanering, och arbetar ofta med uppdrag kopplade till kommunala bygg- och planeringsprocesser. Mikael har tidigare arbetat som stadsantikvarie i Mölndals stad.

Emina Kovacic

Stadsarkitekt och stadsbyggnadschef, Karlshamns kommun

Som stadsbyggnadschef ansvarar Emina för översiktsplanering, detaljplanering, bygglov samt mark och exploatering i kommunen. Genom sin roll som stadsarkitekt samarbetar hon i olika former med Blekinge Tekniska Högskolas institution för fysisk planering. Emina är även ledamot i Sveriges arkitekters akademi för arkitektur och därmed engagerad i frågor som rör arkitektur, stadsbyggnad och kulturmiljö.

Kulturmiljövärden vid stadsutveckling

Hur arbetar du med stöd i PBL för att bevara och utveckla bebyggelse i kulturhistoriskt intressanta miljöer?

DATUM

19–20 september 2018

PLATS

Citykonferensen Ingenjörshuset
Malmskillnadsgatan 46, Stockholm

PRIS

10 900 kronor, exklusive moms. I priset ingår kursdokumentation i digitalt format, lunch och för- och eftermiddagsfika.

För våra avbokningsregler och allmänna villkor se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och Returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se